

Okolje Evrope

Četrta presoja
Povzetek

Vsevropska regija – skupine držav v poročilu

Zahodna in Srednja Evropa (ZSE)

- Evropska unija — 25 Države članice (EU-25)
- Evropsko združenje za prosto trgovino (EFTA)
- Andora, Monako, San Marino

Jugovzhodna Evropa (JVE)

- Zahodni Balkan
- Bolgarija in Romunija
- Turčija

Vzhodna Evropa, Kavkaz in Srednja Azija (VEKSA)

- Vzhodna Evropa
- Srednja Azija
- Kavkaz

- Izven obsega obravnave poročila

Okolje Evrope

Četrta presoja
Povzetek

Od Kijeva do Beograda

Proces „Okolje za Evropo“ sedaj povezuje 56 držav na treh celinah pri skupnem reševanju okoljskih izzivov. V podporo temu procesu je Evropska agencija za okolje z namenom, da bi zagotovila s politiko usklajene, ažurne in zanesljive informacije o interakcijah med okoljem in družbo, pripravila vrsto presoj okolja v vseevropski regiji.

Prva obsežna presoja o stanju vseevropskega okolja je bila predstavljena v Sofiji leta 1995. Posodobljeni presoji sta bili predstavljena na ministrskih konferencah v Arhusu leta 1998 in v Kijevu leta 2003.

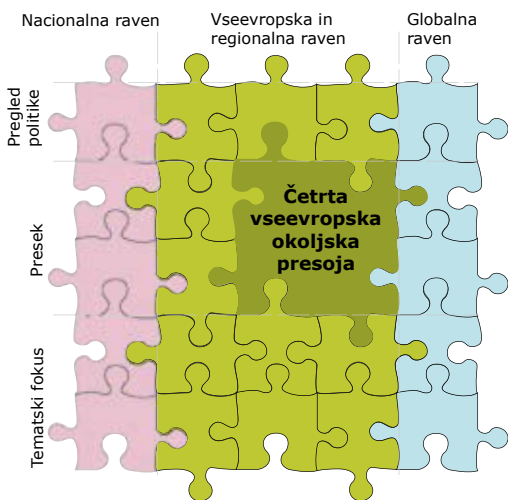
To je četrto zaporedno poročilo. Kjer je mogoče, poročilo vrednoti napredek, v prvi vrsti pri doseganju ciljev šestega okoljskega akcijskega programa Evropske skupnosti in okoljske strategije za države Vzhodne Evrope, Kavkaza in Srednje Azije.

Poročilo je bilo pripravljeno v tesnem partnerstvu s številnimi mednarodnimi organizacijami, vladnimi institucijami in nevladnimi organizacijami v regiji.

Kljub opaznemu napredku pri spodbujanju okoljske politike in trajnostnega razvoja v vseevropski regiji še vedno ostaja „izvedbena vrzel“ pri uporabi celostnih pristopov pri politikah.

Uspešno izvajanje temelji na postavitvi jasnih in realističnih ciljev skupaj z mehanizmi za spremljanje napredka.

Kontekst četrte presoje

Vir: Slika 1.5 četrte presoje.

Okoljske informacije se v regiji še vedno razlikujejo po kakovosti, pri čemer obstajajo znatne razlike glede razpoložljivosti in zanesljivosti podatkov. Veliko prostora ostaja za nadaljnje izboljšanje ne le dostopnosti, temveč tudi primerljivosti in zanesljivosti zelo potrebnih podatkov in informacij o okolju.

Družbenoekonomski trendi

Vseevropska regija se ponaša z bogato kulturno in okoljsko raznolikostjo. V regiji živi več kot 870 milijonov ljudi; več kot polovica jih živi v Zahodni in Srednji Evropi (ZSE), kar pomeni, da je Evropska unija (EU) eno izmed najgosteje poseljenih območij na svetu z več kot 100 prebivalci na kvadratni kilometer. Veliko nasprotje temu sta relativno redko poseljeni Vzhodna Evropa in Srednja Azija, kjer je povprečna gostota precej pod 20 prebivalcev na kvadratni kilometer.

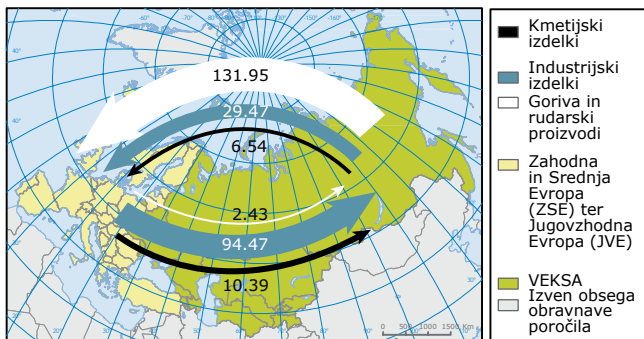
Oživitev gospodarstva v preteklih letih je vodila k relativnemu povečanju nacionalnega dohodka v domala vseh državah vseevropske regije. Stopnje gospodarske rasti so bile posebno visoke v Jugovzhodni Evropi (JVE) in državah VEKSA.

Vseevropska regija in njene subregije: ključni družbenoekonomski kazalniki za leto 2005

	Površina (v 1 000 km ²)	Prebivalstvo (v milijonih)	Dohodek (BDP na prebivalca, v USD)
Zahodna in Srednja Evropa (ZSE)			
EU-15	3 243	385	22 337
EU-10	729	74	5 594
EFTA in ostale države ZSE	468	12	36 550
Vzhodna Evropa, Kavkaz in Srednja Azija (VEKSA)			
Vzhodna Evropa	17 943	204	2 034
Kavkaz	186	16	1 112
Srednja Azija	4 003	58	955
Jugovzhodna Evropa (JVE)			
Zahodni Balkan	264	22	2 236
Ostale države JVE	1 132	102	3 052

Vir: Tabela 1.2 četrte presoje.

Trgovinski tokovi med ZSE/JVE in VEKSA v letu 2005

Vir: Zemljevid 6.1 četrte presoje.

Gospodarstva držav VEKSA vse bolj zmanjšujejo svojo odvisnost od kmetijske proizvodnje in prehajajo na storitvene dejavnosti. Vendar pa je regija VEKSA še vedno relativno bolj odvisna od pridobivanja mineralov in kmetijstva, kar se pogosto odraža v močnih okoljskih pritiskih in velikih količinah odpadkov.

Število neodvisnih držav v regiji se je povečalo s 33 v letu 1990 na 53 v letu 2007, v tem obdobju pa se je EU razširila s 15 na 27 držav članic.

Okolje in zdravje: kakovost zraka

Onesnaženost zraka, pretežno zaradi drobnih delcev in prizemnega ozona še naprej v znatni meri ogroža zdravje: pričakovano življenjsko dobo v Zahodni in Srednji Evropi skrajšuje za skoraj eno leto ter negativno vpliva tudi na zdrav razvoj otrok.

Emisije večine onesnaževal zraka so se v državah VEKSA povečale za več kot 10 %, kar je posledica oživitve gospodarstva, povečanega obsega prometa in pomanjkljive učinkovitosti politik za preprečevanje onesnaževanja zraka.

V državah VEKSA slaba kakovost podatkov onemogoča poglobljeno presojo kakovosti zraka in njenih posledic. Vendar pa iz omejenih razpoložljivih podatkov izhaja, da so glavna grožnja za zdravje v državah VEKSA in JVE, enako kot v ZSE, drobni delci in njihove strupene sestavine.

Spremembe emisij v odstotkih (2000–2004)

Onesnaževalo	ZSE	JVE	VEKSA
Dušikovi oksidi (NO _x)	- 8.7 %	+ 5.7 %	+ 13.1 %
Žveplov dioksid (SO ₂)	- 19.6 %	+ 1.5 %	- 10.3 %
Hlapljive organske snovi (VOC)	- 13.6 %	- 12.3 %	+ 11.2 %
Amoniak (NH ₃)	- 2.6 %	- 5.7 %	- 14.4 %
Predhodniki ozona	- 11.3 %	- 2.1 %	+ 11.5 %
Drobni delci (PM ₁₀)	- 9.7 %	+ 2.2 %	+ 12.6 %

Vir: Tabela 2.2.1 četrte presoje.

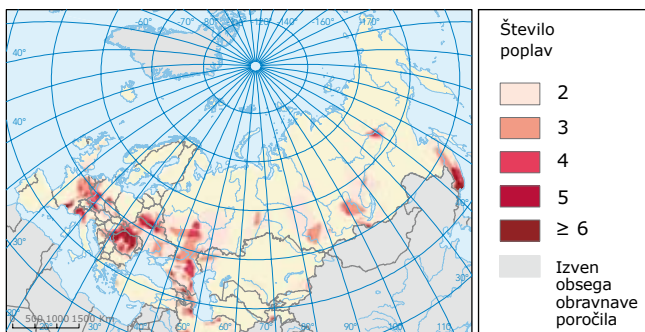

Okolje in zdravje: celinske vode

Več kot 100 milijonov ljudi v vseevropski regiji še vedno nima dostopa do neoporečne pitne vode in ustreznih sanitarnih razmer. V državah VEKSA in JVE se je kakovost oskrbe z vodo in sanitarnih storitev v preteklih 15 letih nenehno slabšala, pri čemer je bilo najbolj prizadeto podeželsko prebivalstvo.

Tretjina vseevropskega prebivalstva živi v državah, v katerih so vodni viri podvrženi precejšnjim pritiskom. Velike izgube zaradi puščanja sistemov za oskrbo z vodo, slabo upravljanje in vzdrževanje namakalnih sistemov ter nevzdržni vzorci kmetijske pridelave zaostrejuje učinke suš in pomanjkanja vode.

Rečna povodja, prizadeta zaradi poplav (1998–2005)

Vir: Zemljevid 2.3.1 četrte presoje.

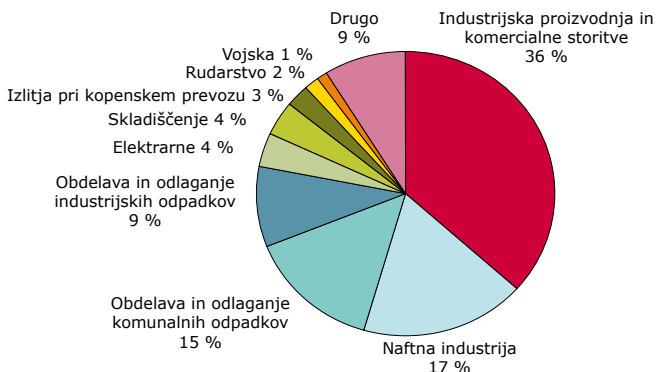
Okolje in zdravje: tla

V obdobju po konferenci v Kijevu je bil dosežen napredek tako z vidika razvoja politike kot razpoložljivosti informacij. Vendar pa je še vedno prezgodaj, da bi zabeležili očitno izboljšanje stanja talnih virov.

Glede na kompleksnost trenutnih tveganj, zlasti podnebnih sprememb, je potreben nov premislek o mehanizmih za izboljšanje zbirke podatkov za podporo ukrepov glede tal.

Izmenjava najboljših praks med državami in regijami s podobnimi značilnostmi tal bi lahko zmanjšala stroške sanacije pri mnogih grožnjah za tla in nudila pomembno osnovo za sodelovanje.

Pregled gospodarskih dejavnosti, ki povzročajo onesnaženje tal, v nekaterih državah ZSE in JVE (% preučevanih lokacij)

Vir: Slika 2.4.2 četrte presoje.

Okolje in zdravje: nevarne kemikalije

Kemijska industrija raste po celem svetu. V Evropski uniji je proizvodnja strupenih kemikalij naraščala s skoraj enako stopnjo kot skupna proizvodnja kemikalij, pri čemer je bila rast obeh hitrejša od rasti BDP.

Posledica globalizacije je premik okoljskih bremen v države v razvoju in nevarnost, da se prek čezmejnega onesnaženja in onesnaženih izdelkov okoljska bremena ponovno uvozijo.

Nedavno so bili tako v Evropi kot tudi globalno sklenjeni dogovori o pomembnih novih politikah in zakonodaji v zvezi z upravljanjem kemikalij. Pri EU sodi na to področje zakonodaja o Registraciji, oceni in odobritvi kemikalij (REACH), ki je začela veljati leta 2007. Na mednarodni ravni je bila leta 2006 sprejeta Mednarodna strategija ravnanja s kemikalijami (SAICM).

Poleg tega je bil sklenjen dogovor o globalnem harmoniziranem sistemu klasifikacije in označevanja (GHS) in veljati sta začeli Stockholmska konvencija o obstojnih organskih onesnaževalih (POP) in Rotterdamska konvencija o postopku soglasja po predhodnem obveščanju (PIC).

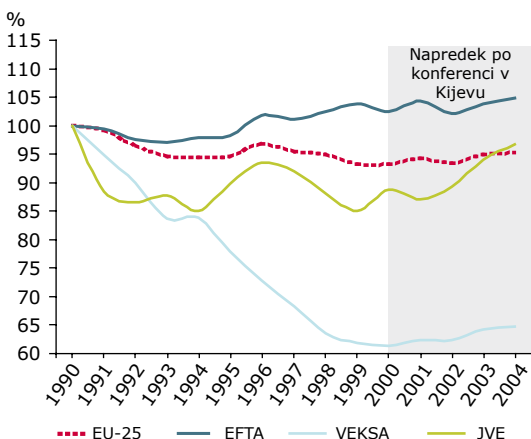
Podnebne spremembe

Emisije toplogrednih plinov so se v preteklih letih povečale v večini evropskih držav, ta trend pa naj bi se predvidoma nadaljeval tudi v prihodnosti. V večini evropskih držav so sprejeli nacionalne programe za zmanjšanje emisij, vendar pa bodo nekatere države pri doseganju kjotskih ciljev še vedno imele težave.

Kjotski protokol, ki sodi v okvir Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja, in njegovo prvo ciljno obdobje predstavljata šele prvi korak pri obravnavi podnebnih sprememb.

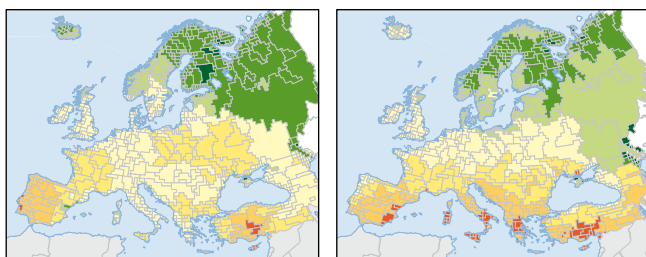
Da bi povečanje temperature omejili na največ 2 °C nad ravnmi v predindustrijskem obdobju, kar je cilj, ki ga je kot nujnega za preprečitev nesprejemljivih vplivov podnebnih sprememb v prihodnosti predlagala EU, bo treba globalne emisije do leta 2050 zmanjšati za do 50 %.

Trendi glede skupnih emisij toplogrednih plinov

Vir: Slika 3.4 četrte presoje.

Predvidene spremembe letnega pretoka rek v Evropi za 2070. leta v primerjavi z letom 2000

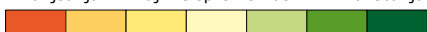

Na podlagi podatkov dveh različnih podnebnih modelov:
ECHAM4 (na levi strani) in HadCM3 (na desni strani)

Zmanjšanja

Majhne spremembe

Povečanja

- 50 % - 25 % - 10 % + 10 % + 25 % + 50 %

Izven
obsega
obravnave
poročila

Vir: Zemljevid 3.3 četrte presoje.

Nekatere neizogibne podnebne spremembe naj bi po predvidevanjih vplivale na večino sektorjev gospodarstva in naravnih virov — in sicer navkljub zahtevnim programom za njihovo omejitev. Zato je nujno potrebno tudi prilagajanje tem vplivom v smislu razvijanja in izvajanja politik in ukrepov v vseh sektorjih družbe.

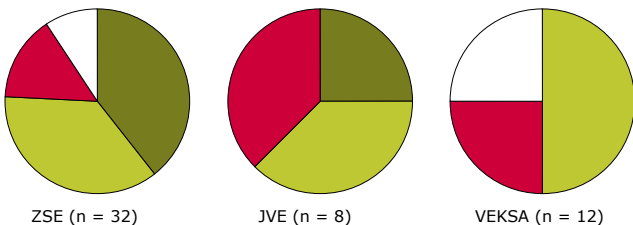
Biotska raznovrstnost

Upad biotske raznovrstnosti in izguba storitev ekosistema ostajajo najpomembnejša skrb v vseevropski regiji. Poleg tega še naprej narašča število invazivnih tujih vrst v regiji.

Krovnega cilja Kijevske resolucije, tj. zaustavitve izgubljanja biotske raznovrstnosti v regiji do leta 2010, ne bo mogoče doseči brez precejšnjih dodatnih prizadevanj in sredstev. Vendar pa se komunikacijski in izobraževalni programi ter programi ozaveščanja javnosti izvajajo v skladu s Kijevsko resolucijo.

Znaten napredek je bil dosežen pri vzpostavitvi ekoloških omrežij. Vseevropsko ekološko omrežje in omrežje Natura 2000 sta v procesu oblikovanja, vendar še vedno ni dovolj informacij o njunem stanju na področju ohranjanja.

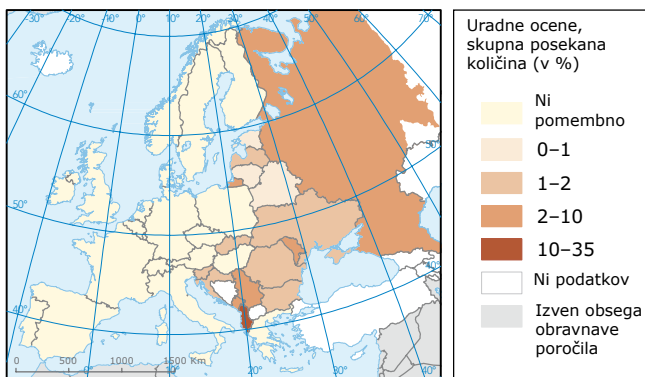
Napredek pri razvijanju nacionalnih strategij za invazivne vrste

- Nacionalna strategija o invazivnih tujih vrstah je oblikovana oziroma je v postopku oblikovanja
- Invazivne tuje vrste, izrecno prepoznane v nacionalni strategiji/akcijskem načrtu za biotsko raznovrstnost, sporočenem Konvenciji o biotski raznovrstnosti
- Ukrepi za invazivne tuje vrste na nacionalni ravni niso opredeljeni
- Ni podatkov

Vir: Slika 4.12 četrte presoje.

Obseg nezakonite sečnje v izbranih državah (2000–2004)

Vir: Zemljevid 4.5 četrte presoje.

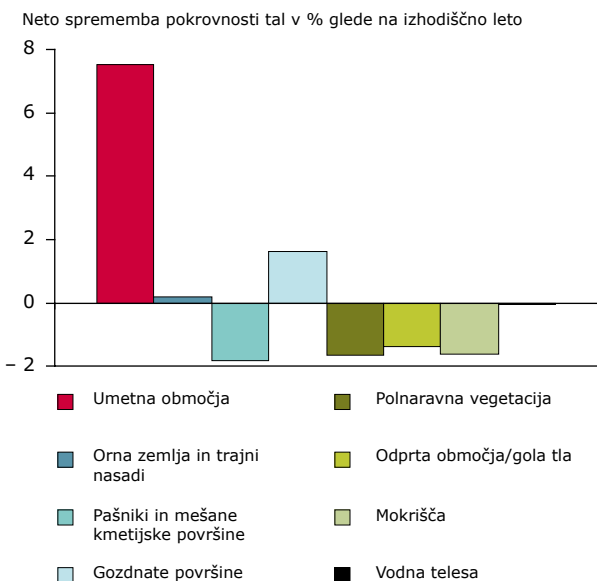
Okoljska vprašanja so vse bolj vključena v gozdarstvo in kmetijske sektorje. Vendar pa kmetijstvo še vedno izvaja precejšen pritisk na biotsko raznovrstnost. Specifičen cilj politike, tj. do leta 2006 opredeliti vse kmetijske površine z visoko naravno vrednostjo, ni bil dosežen.

Morsko in obalno okolje

Evtrofikacija ostaja težava v vseh zaprtih morjih in zaščitenih morskih vodah v vseevropski regiji. Zmanjšanje razpršenih virov hranil, zlasti iz kmetijstva, ostaja glavni izziv in zahteva povečano ukrepanje.

Prekomeren ribolov je še vedno razširjen v vseh vseevropskih morjih. Za obnovo ribjih staležev so potrebne izboljšane politike in strožji kazenski pregon — zlasti za ustavitev nedovoljenega ribolova, pa tudi za zmanjšanje vpliva ribolova na celoten morski ekosistem.

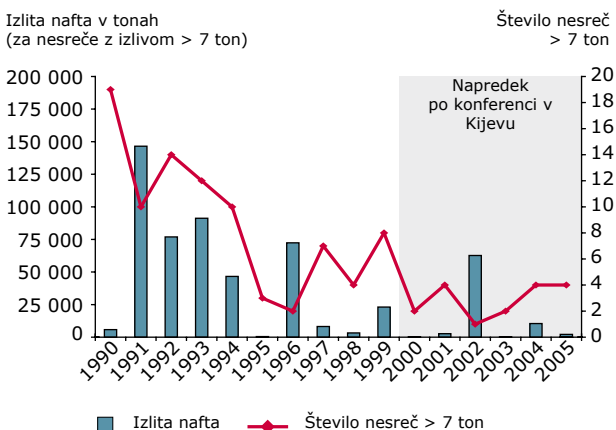
Sprememba pokrovnosti tal v 10 km obalnem pasu v 17 izmed 22 obalnih držav članic EU (1990–2000)

Vir: Slika 5.11 četrte presoje.

Nenamerna izlitja nafte iz tankerjev v evropska morja

Vir: Slika 5.8 četrte presoje.

Podnebne spremembe po vsej verjetnosti vplivajo na morja in obale, pa tudi na morske organizme. Politike za prilagoditev morajo vključevati ukrepe za zmanjšanje drugih, neklimatskih pritiskov, s čimer bi se povečala odpornost morskih ekosistemov in obalnega območja na podnebne spremembe.

Ukrepi v skladu s konvencijami o regionalnih morjih in politikami EU so izboljšali kakovost vode v zahodnih morjih, na primer z vidika nekaterih nevarnih snovi. Politike, usmerjene k izboljšanju splošno slabega stanja evropskega morskega in obalnega okolja, morajo temeljiti na ekosistemskem pristopu.

Trajnostna potrošnja in proizvodnja

Koncept trajnostne potrošnje in proizvodnje je po konferenci v Kijevu pridobil večjo vlogo na dnevnem redu politike. Vendar pa je bilo opaženih le nekaj konkretnih rezultatov, poleg tega pa je treba sprejeti strategije izvajanja in orodja za merjenje okoljskih vplivov.

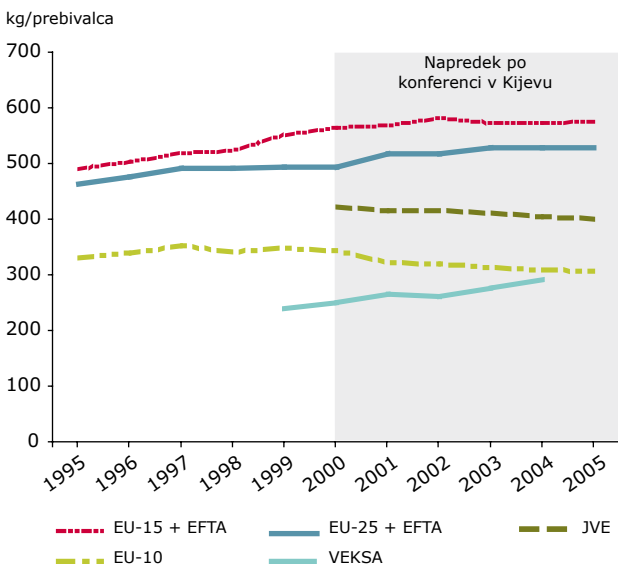
Ravni rabe virov na prebivalca so v preteklih letih ostale stabilne v vseh regijah, doseženo pa je bilo tudi manjše zmanjšanje povezanosti med rabo virov in gospodarsko rastjo. Učinkovitost rabe virov se med državami bistveno razlikuje. V EU-15 je nekajkrat večja kot v EU-10 in državah JVE ter do dvajsetkrat večja kot v državah VEKSA.

Vzorci potrošnje se hitro spreminjajo v odvisnosti od družbenoekonomskih sprememb. Kategorije potrošnje, ki v življenjskem ciklu najbolj vplivajo na okolje, so hrana in pijača, zasebni transport in stanovanje. V EU postajata turizem in letalski promet ključni področji prihodnjega vpliva.

V vseevropski regiji se proizvede vse več odpadkov. Odlagališča, ki so okoljsko najmanj zaželena rešitev, so še vedno najobičajnejša metoda upravljanja z odpadki v vseevropski regiji. Države članice EU so dosegle določen napredek pri omejevanju deleža komunalnih odpadkov, ki se odlagajo na odlagališčih.

Mnoge države VEKSA in JVE so oblikovale strategije in zakonodajo za ravnanje z odpadki, ki pa jih bo treba še učinkovito izvajati.

Zbrani komunalni odpadki

Vir: Slika 6.20 četrte presoje.

Ustrezno zbiranje odpadkov in varno odlaganje na odlagališča še vedno ostajata izziv. V nekaterih državah VEKSA predstavlja še večji izziv zagotavljanje okoljske varnosti in čiščenje nevarnih odlagališč odpadkov, ki so ostala iz preteklosti.

Sektorji: kmetijstvo

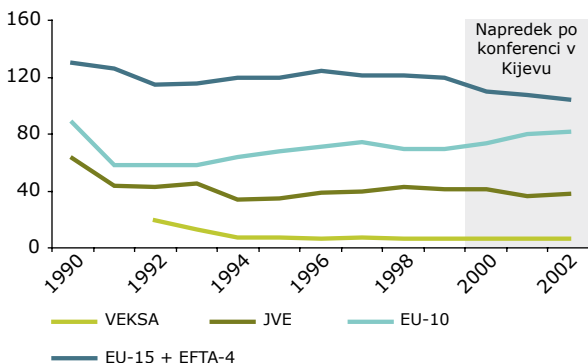
Sodobno, intenzivno kmetijstvo ima pogosto negativen vpliv zaradi uporabe in onesnaževanja zraka, vode in tal. Po drugi strani pa ima kmetovanje še vedno pozitivno vlogo pri ohranjanju evropskih krajin in biotske raznovrstnosti.

Območje namakanih površin v južnih državah EU-15 in državah JVE se je povečalo, kar kaže na nadaljevanje trenda intenziviranja kmetijstva. Namakanje je pogosto povzročilo upad vodnih virov in kakovosti, slanost in degradacijo tal — zlasti v južnih in vzhodnih državah VEKSA.

Da bi dosegle boljše upravljanje okolja v kmetijskem sektorju, bo večina držav JVE in VEKSA potrebovala stalno mednarodno podporo.

Uporaba gnojil na hektar kmetijske površine

Povprečna poraba gnojil (kg/ha)

Vir: Slika 7.1.1 četrte presoje.

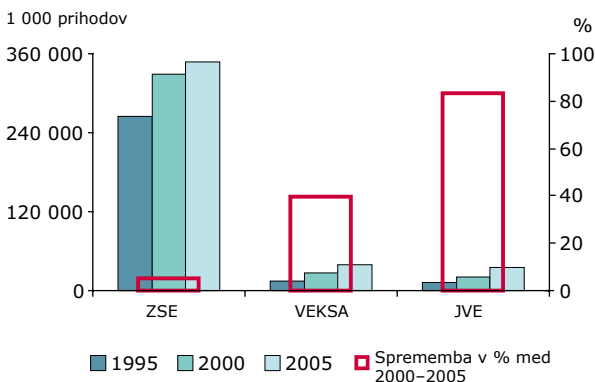
Sektorji: turizem

Mednarodni prihodi turistov v vseevropsko regijo se še naprej povečujejo. Turizem je eno glavnih gonil za povečevanje povpraševanja po vrsti transporta, ki najbolj škodujejo okolju: osebnih vozilih in, kar je še bolj kritično, letalskem prometu.

Obale, otoki in gore ostajajo posebej občutljivi na razvoj turizma. V nekaterih priljubljenih destinacijah množičnega turizma je že prišlo do degradacije, ki je včasih nepopravljiva.

Vplivi turizma naj bi se po pričakovanjih povečevali zaradi vse večje blaginje, življenjskega sloga in demografskih sprememb. Obnašanje turistov ostaja ključni dejavnik za trajnostnost sektorja.

Mednarodni prihodi turistov in sprememba v odstotkih

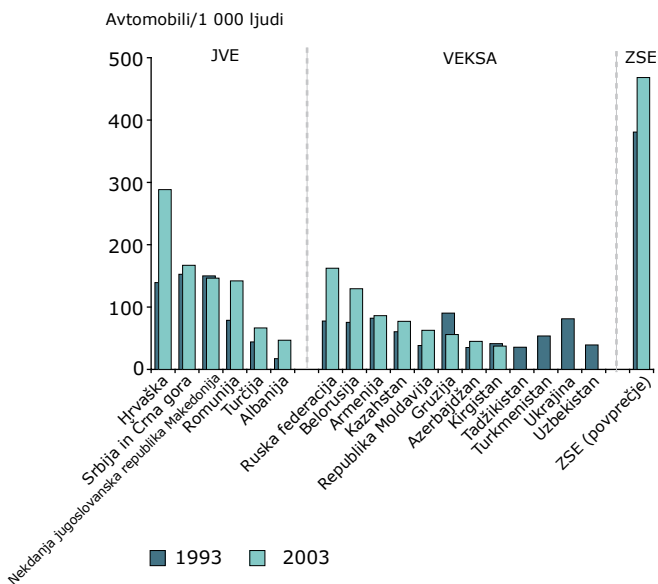
Vir: Slika 7.4.2 četrte presoje.

Sektorji: promet

Poraba energije in emisije toplogrednih plinov iz prometa v JVE in ZSE hitro rastejo, skupaj s splošno rastjo prometa. Poraba energije za promet in iz nje izhajajoče emisije CO₂ na prebivalca so v ZSE še vedno dva do štirikrat večje kot v JVE in VEKSA.

Oblikovanje konkurenčnih rešitev za mestni promet predstavlja način za preprečevanje prometnih zastojev in težav s kakovostjo zraka, pa tudi za izboljšanje varnosti v prometu. Če želimo doseči konkurenčnost javnega prevoza, ga je treba upoštevati pri načrtovanju in oblikovanju mest.

Lastništvo avtomobilov v Evropi

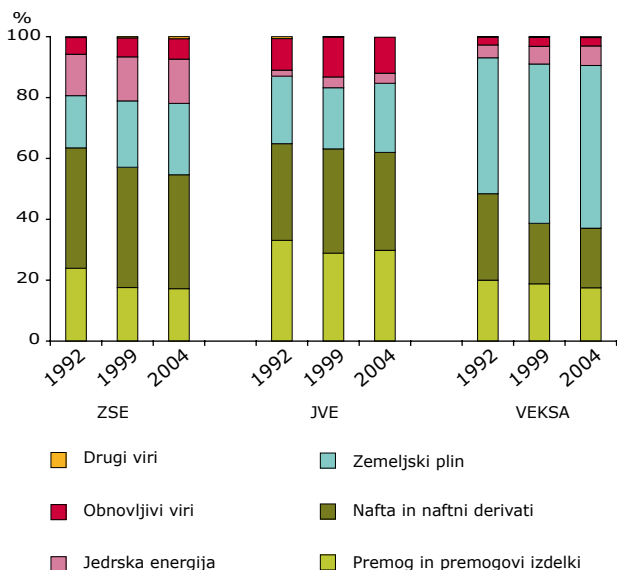
Vir: Slika 7.2.5 četrte presoje.

Sektorji: energetika

Raba energije in iz nje izhajajoče emisije toplogrednih plinov so se v vseevropski regiji v obdobju po konferenci v Kijevu povečevale kljub izboljšavam energetske učinkovitosti in povečani uporabi obnovljivih virov energije na nekaterih področjih. Ta trend naj bi se po pričakovanjih nadaljeval, v kolikor ne bodo uveljavljene dodatne politike in ukrepi.

Energetski trgi v treh vseevropskih subregijah so tesno povezani. Precejšen delež uvoza zemeljskega plina in nafte v ZSE in JVE prihaja iz držav VEKSA, po pričakovanjih pa bi se naj ta delež do leta 2030 stalno povečeval.

Celotna poraba energije po energentih

Vir: Slika 7.3.3 četrte presoje.

Ključni dogodki procesa „Okolje za Evropo“

 1991	Prva ministrska konferenca v Dobrišu
	Podpisano: Konvencija o presoji čezmejnih vplivov na okolje (konvencija EIA); Protokol VOC h Konvenciji o čezmejnem onesnaževanju zraka na velikerazdalje (CLRTAP) Začetek veljavnosti: Protokol o NO _x k CLRTAP
1992	Podpisano: Konvencija o čezmejnih vodotokih (TWC); Konvencija o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč (CTEIA)
 1993	Druga ministrska konferenca v Luzernu
1994	Podpisano: Protokol o zmanjšanju emisij žvepla k CLRTAP
 1995	Tretja ministrska konferenca v Sofiji
1996	Začetek veljavnosti: Konvencija o čezmejnih vodotokih (TWC)
1997	Začetek veljavnosti: Konvencija o presoji čezmejnih vplivov na okolje (konvencija EIA); Protokol VOC k CLRTAP
 1998	Četrta ministrska konferenca v Aarhusu
	Podpisano: Aarhuska konvencija (AC); Protokol POP k CLRTAP; Protokol o težkih kovinah k CLRTAP Začetek veljavnosti: Protokol o zmanjšanju emisij žvepla k CLRTAP
1999	Podpis: Protokol o vodi in zdravju k TWC; Protokol o zmanjševanju zakisljevanja, evtrofikacije in prizemnega ozona k CLRTAP
2000	Začetek veljavnosti: Konvencija o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč (CTEIA)

2001 Začetek veljavnosti: Aarhuška konvencija (AC)

2002

2003

Peta ministrska konferenca v Kijevu

Sprejetje strategije VECSA
Kijevska resolucija o biotski raznovrstnosti
Podpisani, vendar še niso začeli veljati (stanje iz junija 2007):
Protokol PRTR k AC; Protokol o civilni odgovornosti k TWC; Protokol SEA k EIA

Podpisano: Konvencija o zaščiti okolja in trajnostnem razvoju Karpatov (Karpatska konvencija)

Začetek veljavnosti: Protokol POP k CLRTAP;
Protokol o težkih kovinah k CLRTAP

2004

2005

Začetek veljavnosti: Protokol o vodi in zdravju k TWC; Protokol o zmanjševanju zakisljevanja, evtrofikacije in prizemnega ozona k CLRTAP

2006

Začetek veljavnosti: Karpatska konvencija

2007

Šesta ministrska konferenca v Beogradu

2008

2009

2010

2011

Sedma ministrska konferenca v Astani

Opombe

Države v procesu „Okolje za Evropo“

Albanija	Luksemburg
Andora	Madžarska
Armenija	Malta
Avstrija	Monako
Azerbajdžan	Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija
Belgija	Nemčija
Belorusija	Nizozemska
Bolgarija	Norveška
Bosna in Hercegovina	Poljska
Ciper	Portugalska
Češka republika	Republika Moldavija
Črna gora	Romunija
Danska	Ruska federacija
Estonija	San Marino
Finska	Slovaška
Francija	Slovenija
Grčija	Srbija
Gruzija	Španija
Hrvaška	Švedska
Irska	Švica
Islandija	Tadžikistan
Italija	Turčija
Izrael	Turkmenistan
Kanada	Ukrajina
Kazahstan	Uzbekistan
Kirgistan	Združene države Amerike
Latvija	Združeno kraljestvo
Lihtenštajn	
Litva	

Okolje za Evropo
Dobriška presoja

Sofija, 1995

Okolje za Evropo
Druga presoja

Aarhus, 1998

Okolje za Evropo
Tretja presoja

Kijev, 2003

Okolje za Evropo
Četrta presoja

Beograd, 2007

Za več informacij in prenos teh poročil obiščite spletno stran:
www.eea.europa.eu/pan-european

European Environment Agency
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K, Danska

Tel.: +45 33 36 71 00
Faks: +45 33 36 71 99

Spletna stran: eea.europa.eu
Poizvedbe: eea.europa.eu/enquiries

